

El bloc que hem dedicat a la Biblioteca en la primera part d'aquesta revista seria incomplet sense una referència explícita a la llarga llista de donacions i deixes que la Biblioteca ha rebut al llarg de la seva història. És per això que reprenem altre cop el tema central d'aquest número per deixar constància, en nom de l'entitat en aquest bloc genèric de la casa, del nostre agraïment a la llarga llista de benefactors que han col·laborat a fer possible la fita dels 100.000 volums.

El benefactors de la Biblioteca

Segons el número d'entrada de llibres podríem parlar de quatre períodes ben definits:

La primera etapa, des de l'any 1859 fins a l'any 1939, inclou el període de formació i els anys anteriors a la guerra civil. Cal destacar com a donatius importants durant l'època de formació el *Diccionari Geogràfic* de Pasqual Madoz, regalat a la Biblioteca pel general Prim el 1862, i les obres catalanes de Victor Balaguer i d'Antoni de Bofarull. Amb la incorporació de les obres de Bofarull podríem parlar de l'inici de la col·lecció local, que avui inclou obres d'autors locals i obres impreses a Reus o sobre Reus. El 1870 el poeta J.M. Bartrina regalà una col·lecció important de llibres en què destaca l'obra *Extragravatorium Curiarum* de Jaume Callís, impresa a Barcelona per Pere Posa el 1518 i que segons el poeta va aconseguir a casa d'un drapaire.

Vint anys abans de la guerra civil Don Eduard Toda regalà part de la seva biblioteca, de la qual es queden 1.150 exemplars aproximadament. L'any 1920 l'escriptor i filòleg reusenc Miquel Ventura dona la seva important biblioteca formada aproximadament per 8.500 exemplars, dels quals 14 eren incunables i 106 exemplars del s. XVI. Cal destacar l'incunable *Exposito aurea hymnorum...*, imprès a Tarragona per J. Rosembach el 1448, exemplar de gran valor i que va

desaparèixer de la casa després del bombardeig de 1937. El llibre més antic que té la Biblioteca, *Sermonarium de peccatis per adventum...*, de Michael de Carcano (Mediolano), i la curiosíssima *Aritmètica Catalana* de Joan Ventallol -l'exemplar més antic en llengua catalana- impresa a Lió el 1521, pertanyen al donatiu de Miquel Ventura. D'aquesta manera es consolida la col·lecció de Reserva, iniciada el 1870 quan es crea una secció especial per a llibres anteriors al 1600. Avui la Reserva compta amb una interessant col·lecció de pergamins, el més antic dels quals fet a Burgos el s. XIII.

La segona etapa, de l'any 1948 al 1969, s'inicia sota la presidència del Sr. Agudé i Parés. Durant aquests anys s'entren una mitjana de menys de mil llibres per any. A començaments de la dècada dels seixanta s'inicia l'esplèndid i inestroncable mecenatge del Sr. Gabriel Paricio, continuat hores d'ara pels seus fills Gabriel i Antoni. Aquest donatiu es rep una o més vegades l'any, i és esperat amb molt d'interès pels socis ja que part dels llibres que l'integren corresponen a desiderates formulades durant l'any d'obres de consulta universitària normalment de preu elevat. En aquesta breu ressenya voldríem sintetitzar, doncs, el nostre sincer agraïment per la seva llarga generositat.

Durant els anys 1958 i 1967 s'entra a la Biblioteca el donatiu

de Pere Balagué -ex-president de l'entitat- integrat per uns 1.450 volums. El 1969 el Sr. Martorell regala a la casa la seva interessant col·lecció d'autògrafs. Cal esmentar també com a donatius d'aquest període els del Dr. Frias, R. Vives i Sabaté, Dr. Perpiñà, Francesc Recasens, Sr. Carandell, R. Artés, etc.

La tercera etapa va del 1970 al 1989. Durant aquesta època s'incorporen a la Biblioteca entre mil i tres mil llibres l'any. El 1983 el Sr. Antoni Pedrol i Rius dona la primera beca per a catalogació i classificació de fons antics, que s'allargarà fins a la seva mort. Són uns anys en què la Biblioteca gaudeix de molts donatius entre els quals cal destacar el de Lluís Ferré Estela (900 volums aprox.), entrat el 1972, el de Josep Simó (260 volums aprox.), entrat el 1973, el de Xavier Sánchez (2.500 volums aprox.), entrat durant la dècada dels vuitanta, el de Lluís Mas (500 volums aprox.), entrat el 1984, el de Joan Gaya i Busquets (1.300 volums aprox.), entrat el 1975 i 1989, el de J.M. Casacuberta (1.000 volums aprox.), entrat el 1988, el donatiu del Reus Ploms l'Olimpo (1.250 volums aprox.), entrat posteriorment, i les obres manuscrites de Josep Martí i Folguera. Altres donatius són la deixa de l'Ateneu Barcelonès, les de Gerard Ricard (en destaquem com a exemplar rar, *Epítome o compendi de les principals diferències entre les lleys gene-*

rals de Catalunya amb els capítols del redreç, de Francesc Grases i Gralla), J. Gispert, Pere Estrada Ferré, Rodés Quer, F. Vidal, Josep Olesti, Pere Voltes, Antoni Correig i molts altres que seria impossible d'esmentar.

La quarta i última etapa comença el 1990. Durant aquest període s'entren gairebé 6.000 volums cada any. Cal destacar el donatiu del Dr. Sabater (1.600 llibres aprox.), el de Josep Iglésies (7.500 volums aprox.) del qual s'està enllestint la catalogació i que junt amb el donatiu de Miquel Ventura han estat les deixes més quantioses durant la història de la Biblioteca. Altres donatius importants d'aquests anys són el d'Antoni Torres (400 volums aprox.), entrat el 1992, el del poeta reusenc i ex-bibliotecari del Centre J.M. Arnavat, el de la Sra. M. Dolors Pujol, ex-bibliotecària del Centre, el del Dr. Muriello, o el del Sr. Fornies, tots els quals s'estan catalogant.

Gràcies a tots aquests donatius i a milers i milers de petites i moltes vegades anònimes aportacions que no voldria oblidar, a l'esforç dels successius consells directius de l'entitat, a la dedicació vocacional de les bibliotecàries i els becaris i a l'entusiasme de totes les persones que han treballat a la casa i per la casa s'ha construït una Biblioteca sòlida, viva i creixent, que és l'admiració de tots els qui la descobren i el goig de tots els que l'estimem.

M. ROSA MOLAS
CAP DE BIBLIOTECÀRIES
DE LA BIBLIOTECA DEL CENTRE DE LECTURA

17

del Centre